

Erik Orehek
64100144

ELEKTROENERGETSKA OMREŽJA IN NAPRAVE (UNI)

ŠTUDIJSKO LETO: 2012/13

Poročilo za 6. laboratorijsko vajo / Erik Orehek / 64100144

KOMPENZACIJA JALOVE MOČI

Vsebina

Naloga	1
Podatki elementov vezja	1
Enopolna shema vezja	2
Meritve in rezultati	2
Kazalčni diagram napetosti in tokov pred priklopom kompenzacije	3
Kazalčni diagram napetosti in po priklopu kompenzacije	3
Izračun P in Q motorja, P in Q kompenzatorja ter P in Q iz omrežja	4
Zaključek	4

KOMPENZACIJA JALOVE MOČI

Naloga

1. S pomočjo osciloskopa izmerite:
  - Vse tri fazne napetosti in tokove pred priklopom kompenzacije
  - Vse tri fazne napetosti in vseh devet tokov po priklopu kompenzacije (tokovi omrežja, motorja in kompenzatorja).
2. Narišite kazalčni diagram napetosti in tokov pred priklopom in po priklopu kompenzacije.
3. Ob priklopljeni kompenzaciji izračunajte P in Q motorja, P in Q kompenzatorja ter P in Q iz omrežja

Podatki elementov vezja

MERILO=1:1000

Naše vezje je model realnega sistema, v katerem bi bile vse vrednosti 1000x večje

TRANSFORMATOR

- 110/20 kV
- S=20MVA
- Uk=13,3%

MODEL VODA

- Kabel 20 kV
- XHP 48, 150Al
- R=0,265 Ω /km
- X=0,200 Ω /km
- C=0,270 μ F/km
- Dolžina: 10km

3 FAZNI ASINHRONSKI MOTOR

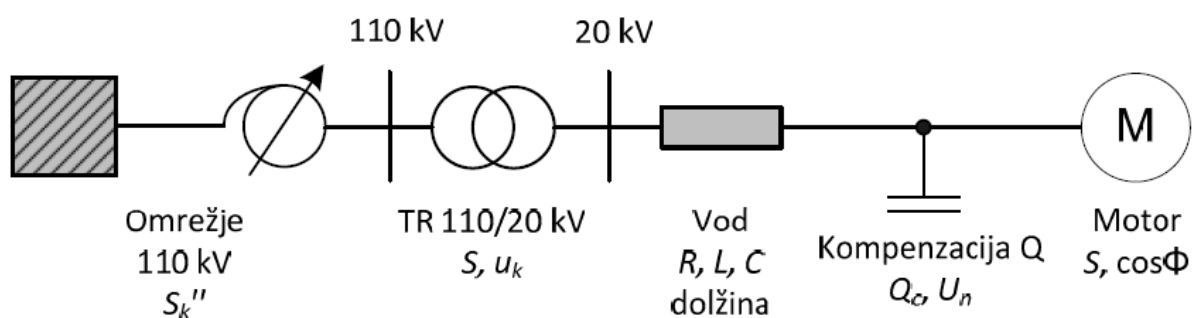
- S=7,6 MW
- $\cos \phi_i=0,89$
- Un=20 kV

KOMPENZACIJA JALOVE MOČI

KOMPENZATORJI

- Vsaka faza 6x 2,2 μF
- Vezani v zvezdo

Enopolna shema vezja

Meritve in rezultati

VSE TRI FAZNE NAPETOSTI IN TOKOVI PRED PRIKLOPOM KOMPENZACIJE

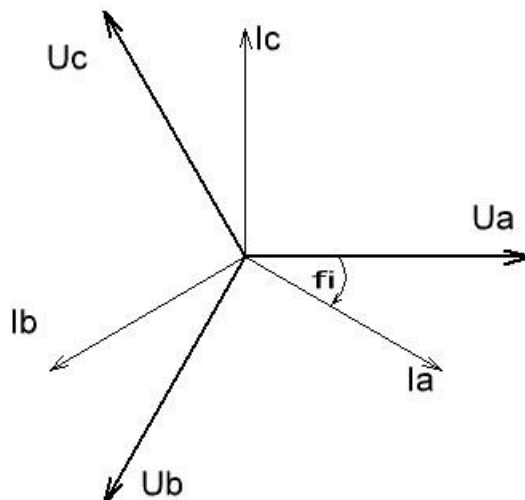
$U_a=30\text{V}$	$I_{\text{voda}}=0,27\text{A}$
$U_b=29,8\text{V}$	$I_{\text{vodb}}=0,27\text{A}$
$U_c=30\text{V}$	$I_{\text{vodc}}=0,276\text{A}$

VSE TRI FAZNE NAPETOSTI IN VSEH DEVET TOKOV PO PRIKLOPU KOMPENZACIJE

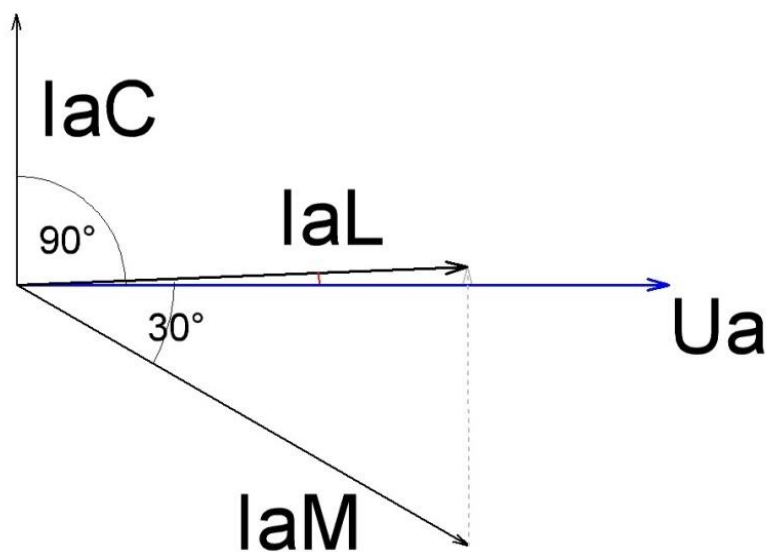
Napetosti	Tokovi voda	Tokovi v motor	Tokovi v kompenzatorje
$U_a=30\text{V}$	$I_{\text{voda}}=0,23\text{A}$	$I_{\text{Ma}}=0,27\text{A}$	$I_{\text{Ca}}=0,15\text{A}$
$U_b=29,8\text{V}$	$I_{\text{vodb}}=0,24\text{A}$	$I_{\text{Mb}}=0,27\text{A}$	$I_{\text{Cb}}=0,15\text{A}$
$U_c=30\text{V}$	$I_{\text{vodc}}=0,20\text{A}$	$I_{\text{Mc}}=0,26\text{A}$	$I_{\text{Cc}}=0,16\text{A}$

KOMPENZACIJA JALOVE MOČI

Kazalčni diagram napetosti in tokov pred priklopom kompenzacije

Kazalčni diagram napetosti in po priklopu kompenzacije

KOMPENZACIJA JALOVE MOČI

Izračun P in Q motorja, P in Q kompenzatorja ter P in Q iz omrežja

OMREŽJE

$$\underline{S} = \sum_{L 1,2,3} \underline{U} \cdot \underline{I} = 3 \cdot |\underline{U}| \cdot |\underline{I}| \cdot e^{j(\varphi_{Ua} - \varphi_I)} = 2,475 \text{ VA } e^{j6^\circ}$$

$$P = S \cdot \cos\varphi = 2,46 \text{ W}$$

$$Q = S \cdot \sin\varphi = 0,26 \text{ VAr}$$

MOTOR

$$\underline{S} = \sum_{M 1,2,3} \underline{U} \cdot \underline{I} = 3 \cdot |\underline{U}| \cdot |\underline{I}| \cdot e^{j(\varphi_{Ua} - \varphi_I)} = 3,0375 \text{ VA } e^{-j30^\circ}$$

$$P = S \cdot \cos\varphi = 2,63 \text{ W}$$

$$Q = S \cdot \sin\varphi = -1,52 \text{ VAr}$$

KOMPENZATOR

$$\underline{S} = \sum_{C 1,2,3} \underline{U} \cdot \underline{I} = 3 \cdot |\underline{U}| \cdot |\underline{I}| \cdot e^{j(\varphi_{Ua} - \varphi_I)} = 1,688 \text{ VA } e^{j90^\circ}$$

$$P = S \cdot \cos\varphi = 0 \text{ W}$$

$$Q = S \cdot \sin\varphi = 1,69 \text{ VAr}$$

Zaključek

Kompensacija jalove moči vedno prinese nekaj izgub. Pri kompenzaciji jalove moči si pomagamo s kondenzatorji, ki so v praksi vzporedno vezani v stikalo, ki se vklapljuje po potrebi, glede na to kako na primer deluje motor.

V našem primeru je bila naša kompenzacija zelo dobra, saj jalova moč predstavlja le 10% delovne moči, po predpisih pa je dovoljeno do 33%. Jalova moč v našem primeru je kapacitivnega značaja saj je pozitivna.